

Utlåtande 2002:19 RV (Dnr 1494/01)

Hemställen från stadsdelsnämnd Vantör om att driften av Triaden överförs till socialtjänstnämnden

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Verksamheten vid Triaden överförs från Vantörs stadsdelsnämnd till socialtjänstnämnden den 1 april 2002.
2. Socialtjänstnämnden får återkomma i samband med kvartalsrapporter om eventuellt medelsbehov. Finansieringen sker genom reserverade medel för hemlösa i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande.*

Föredragande borgarrådet Kristina Axén Olin anför följande.

Ärendet

Vantörs stadsdelsnämnd beslutade i september 2001 att hemställa hos kommunfullmäktige om att verksamheten Triaden ska bli en kommunövergripande verksamhet inom socialtjänstförvaltningen.

Remisser

Ärendet har för yttrande remitterats till stadsledningskontoret samt socialtjänstnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret anser att Triaden bör överföras från Vantörs stadsdelsnämnd till socialtjänstnämnden. Socialtjänstnämnden driver ett flertal boenden för hemlösa och har möjlighet att ha ett större helhetsgrepp än vad en enskild stadsdelsnämnd har. Det bör även finnas större möjligheter för socialtjänstnämnden att bygga upp hållbara relationer med landstinget och polismyndigheterna avseende den särskilda problematik som råder kring personer som är hemlösa och då även med denna grupp som har dubbel- eller trippeldiagnosproblematik. Vid överföring av verksamheten till socialtjänstnämnden innebär även att Triaden blir en resurs för hela staden.

Stadsledningskontoret anser att det finns större möjligheter för socialtjänstnämnden att förmedla platserna än för en enskild stadsdelsnämnd. Finansieringen av Triaden bör i första hand ske genom försäljning av platser till stadsdelsnämnderna.

Socialtjänstnämnden

Nämnden ställer sig positiv till att ta över Triaden. Verksamheten kan bli ett värdefullt tillskott till de boendeverksamheter som erbjuds stadens hemlösa. Vid ett överförande av Triaden till socialtjänstförvaltningen är det viktigt att vidare utreda vilken form av boende stadens hemlösa har störst behov av, dvs. fastslå målgrupp, nivå av omhändertagande, organisatorisk tillhörighet etc och utifrån detta bestämma utformning av verksamheten: struktur, personalsammansättning och bemanning. En förutsättning för ett övertagande är att socialtjänstnämnden får full kostnadstäckning för verksamheten. Alternativet till att förvaltningen driver Triaden i egen regi är att driften av verksamheten upphandlas i konkurrens.

Mina synpunkter

Det är viktigt att de möjliga resurser som finns till Stockholms stads förfogande för att motverka hemlösheten används på bästa möjliga sätt. Projektet Triaden har under den tid det funnits i Stockholm bidragit till att stärka kunskaperna kring hemlösa med dubbel- eller trippeldiagnos. När stadsdelsnämnden som ansvarat för Triaden hemställer om att få en central övertagning av verksamheten är det viktigt att vi dels bejakar de möjligheter som denna resurs innebär, dels ser över hur vi på bästa möjliga sätt

kan använda oss av den. Socialtjänstnämnden uppmanas därför att utvärdera hur den resurs som Triaden är skall användas på bästa sätt.

I arbetet med att minska hemlösheten är det viktigt med ett aktivt och fungerande samarbete, med frivilligorganisationer, landstinget och polisen. Det är också viktigt att vi i staden söker lösningar för att bredda insatserna för att hjälpa de hemlösa.

Efter det att socialtjänstförvaltningen utvärderat resursen bör driften av den verksamhet som efterfrågas upphandlas i konkurrens. Detta för att dels ge möjlighet till ökad mångfald och diversifiering av verksamheter riktade mot att hjälpa de hemlösa, dels för att säkerställa att staden får bästa möjliga insats utförd för de skattemedel som verksamheten beräknas kosta.

Finansieringen skall ske genom den modell som finns för akut- och korttidsboenden för hemlösa. Socialtjänstnämnden får återkomma och specificera medelsbehovet ur kommunstyrelsens medelsreserv.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarrådet *Margareta Olofsson* (v) enligt följande.

Jag föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

- att anslå medel till Vantörs stadsdelsnämnd för att de ska fortsätta att driva Triaden. Finansieringen sker genom reserverade medel för hemlösa i Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande.

Vi kan idag konstatera att tak-över-huvudet-garantin har varit ett totalt misslyckande. Det framgår bl.a. av Vantörs utvärdering. De mest utsatta grupperna av hemlösa platser helt enkelt inte på härbärgen och andra institutioner. För dem finns idag inget realistiskt alternativ.

När Triaden startades var tanken att erbjuda just denna grupp ett boende som ett första steg i en process som skulle kunna leda tillbaka in i samhället och till ett anständigt liv. Att ett sådant boende är förenat med stora problem borde inte vara överraskande. Men när problemen har uppstått har Triaden stängts mitt i vintern, när behovet av ett boende är som störst. Vi kan nu se hur man återigen är på väg att svika denna grupp. Antalet uteliggare är i vinter större än tidigare i Vantör och absolut ingenting finns att erbjuda för denna grupp som inte är välkommen på härbärgena. Därför är den absolut viktigaste frågan att snabbt åter öppna Triaden och att hålla fast vid att detta boende ska vara ett lågtröskelboende. Genom att driva ett sådant boende kan staden skaffa sig nödvändiga erfarenheter och kunskaper för att i fortsättningen på ett bättre sätt möta gruppen hemlösas behov. Dessutom måste staden centralt satsa rejäla resurser på uppsökande verksamhet riktad till denna grupp vilket vänsterpartiet och socialdemokraterna i Vantör krävt.

Det är fullt möjligt för Vantör att driva Triaden om de tillförs medel för detta. I Vantör finns många hemlösa som bör kunna fylla platserna och i övrigt bör man kunna sälja platser till andra stadsdelar. En konkurrensutsättning av verksamheten är inte att föredra utan här är det viktigaste att Triaden öppnas snabbt igen och att det får ha en lågtröskelprofil.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Annika Billström* och *Leif Rönngren* (båda s) enligt följande.

De resurser som staden förfogar över för att möta hemlöshetsproblematiken måste nyttjas. Vi har inte råd att förspilla tid samt outnyttjade lokaler.

När det gäller Triaden inhyser denna många platser. Idag står lokalerna tomma i väntan på beslut om hur verksamheten ska användas. Staden har inte råd med outnyttjade platser. Processen måste skyndas på så att Triaden på nytt kan användas som en resurs.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår kommunfullmäktige besluta följande

1. Verksamheten vid Triaden överförs från Vantörs stadsdelsnämnd till socialtjänstnämnden den 1 april 2002.
2. Socialtjänstnämnden får återkomma i samband med kvartalsrapporter om eventuellt medelsbehov. Finansieringen sker genom reserverade medel för hemlösa i *Central medelsreserv: 2. Till kommunstyrelsens förfogande.*

Stockholm den 6 mars 2002

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNIKA BILLSTRÖM

Kristina Axén Olin

Yvonne Modén

Reservation anfördes av *Margareta Olofsson* och *Ann-Marie Strömberg* (båda v) med hänvisning till reservationen av (v) i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande gjordes av *Annika Billström*, *Dag Larsson*, *Leif Rönngren* och *Catharina Tarras-Wahlberg* (alla s) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (s) i borgarrådsberedningen.

Ersättaryttrande gjordes av *Christopher Ödmann* (mp) enligt följande.

Det är ett generellt problem i stadens ekonomistyrning att stadsdelarna inte kompenseras för boenden av typen Triaden. I vissa fall har staden centralt gått in och täckt investeringar och igångsättningskostnader men för driften av verksamheten har inga speciella medel fördelats. Detta har gjort att stadsdelarna på intet sätt blivit uppmuntrade att ta ansvar för att bidra med boenden i den takt som man centralt trott och önskat. Triaden är ett exempel på det rakt motsatta. Detta gör att man nu helt måste för den enskilde personen som är hemlös och som behöver någonstans att bo. Men för den som nu kommer frågan om vem som driver Triaden antagligen i andra hand. Ett mänskligt bemötande och hjälp och stöd med sina problem är det viktigaste. I staden behövs ett antal boenden för hemlösa på väg tillbaka in i samhället. Triaden har fungerat som ett sådant och bör snarast öppnas igen. Det verkar rimligt med ett nära samarbete med stadsdelen Vantör, och att man där får tillgång till platser på Triaden, eftersom det finns ett stort antal hemlösa i stadsdelen i dagsläget.

ÄRENDET

Vantörs stadsdelsnämnd beslutade i september 2001 att hemställa hos kommunfullmäktige om att verksamheten ska bli en kommunövergripande verksamhet inom socialtjänstförvaltningen (*bilaga*).

REMISSER

Ärendet har för yttrande remitterats till stadsledningskontoret samt socialtjänstnämnden.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 10 januari 2002 är av följande huvudsakliga lydelse.

Stadsledningskontoret anser att Triaden bör överföras från Vantör stadsdelsnämnd till socialtjänstnämnden.

Socialtjänstnämnden driver ett flertal boenden för hemlösa och har möjlighet att ha ett större helhetsgrepp än vad en enskild stadsdelsnämnd har. Det bör även finnas större möjligheter för socialtjänstnämnden att bygga upp hållbara relationer med landstinget och polismyndigheterna avseende den särskilda problematik som råder kring personer som är hemlösa och då även med denna grupp som har dubbel- eller trippeldiagnosproblematik. Vid överföring av verksamheten till socialtjänstnämnden innebär även att Triaden blir en resurs för hela staden.

Beläggningen på Triaden har i snitt legat på 70 procent. För att erhålla –bättre ekonomiska villkor för verksamheten bör man sträva efter att få upp beläggningen närmare 100 procent. Genom att erbjuda platser på Triaden till samtliga stadsdelsnämnder bör förutsättningarna för att nå en högre beläggning öka. Stadsledningskontoret anser att det finns större möjligheter för socialtjänstnämnden att förmedla platserna än för en enskild stadsdelsnämnd.

Finansieringen av Triaden bör i första hand ske genom försäljning av platser till stadsdelsnämnderna. Vantör stadsdelsnämnds utvärdering visar på att kostnaderna i denna verksamhet inte överstiger de kostnader som nämnden har för denna grupp i andra verksamheter. Således bör socialtjänstnämnden kunna intäktsfinansiera Triaden.

Om socialtjänstnämnden inledningsvis behöver resurser för att t.ex. marknadsföra verksamheten, kan nämnden ansöka om medel för detta från kommunstyrelsen.

Socialtjänstnämnden beslutade den 19 december 2001 att som svar på remissen överlämna socialtjänstförvaltningens utlåtande.

Särskilt uttalande gjordes av ordföranden *Kristina Axén Olin* (m), ledamoten *Fredrik Malmberg* (fp) och ledamoten *Ylva Branting* (kd) enligt följande.

När beslut om centralt övertagande är taget bör verksamheten upphandlas i konkurrens.

Ersätтарыttrande gjordes av ersättaren *Ingrid Lindvall* (sp) enligt följande.

Jag ansluter mig till det särskilda uttalande som lämnats av ordföranden *Kristina Axén Olin* (m), ledamoten *Fredrik Malmberg* (fp) och ledamoten *Ylva Branting* (kd).

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 12 november 2001 är av följande huvudsakliga lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiv till att ta över Triaden. Verksamheten kan bli ett värdefullt tillskott till de boendeverksamheter som erbjuds stadens hemlösa. En stor del av de människor som söker sig till de olika härbärgena i staden återkommer varje natt under långa perioder. De upptar således akutplatser utan att ha ett egentligt *akut* behov. För många av dessa människor är steget till ett behandlingshem eller stödboende alltför stort. Å andra sidan kan det vara svårt att påbörja en planering i syfte att bryta hemlösheten om man varje kväll måste lösa nattens logi. Dessa människor beskrivs ofta som skyggande inför vad de upplever som socialtjänstens alltför ivriga försök att lösa deras social situation. De behöver lång tid för bygga upp tilliten till samhället och myndigheter för att kunna närma sig tankar på förändring och behandling. Korttidsboenden av "lågtröskelkaraktär", dvs. boendeformer utan krav på absolut drogfrihet och utan alltför höga krav på aktivitet hos gästerna skulle kunna vara ett alternativ för dessa människor.

En förutsättning för ett övertagande är att socialtjänstnämnden får full kostnadstäckning för verksamheten.

Inom socialtjänstförvaltningen finns ett antal verksamheter som vänder sig till hemlösa. Inom det individorienterade området finns Planeringshemmet Hammarbybacken som erbjuder akut logi och uppföljande planering hemlösa för män och kvinnor samt Planeringshemmet Norrtull som erbjuder korttidsboende för män i avvaktan mer långsiktiga lösningar. Vidare finns Hvilan som erbjuder såväl akut logi som korttidsboende för hemlösa kvinnor.

Enheten för hemlösa kan erbjuda sina klienter flera boendalternativ som drivs i egen regi. Pelikanen som erbjuder stödboende för äldre män med alkoholmissbruk, Vale och Monumentet som är boendeenheter för kvinnor, Västan som erbjuder långsiktigt boende för kvinnor med dubbeldiagnos, Stegen som är en boende enhet för män som genomgått 12-stegsbehandling, Rågö som erbjuder stödboende för män och kvinnor samt Drevviken som erbjuder boende för kvinnor och män med dubbeldiagnos.

HVB Vuxna inom det kundorienterade verksamhetsområdet erbjuder en rad intäktsfinansierade verksamheter som vänder sig till människor med missbruksproblem. HVB Vuxna omfattar behandlingshem, motivationshem, stödboenden, inackorderingshem samt familjevård.

Utöver stadens egna verksamheter drivs flera akut- och korttidsboenden av utomstående organisationer med ekonomiskt stöd från staden.

Vid ett överförande av Triaden till socialtjänstförvaltningen är det viktigt att vidare utreda vilken form av boende stadens hemlösa har störst behov av, dvs. fastslå målgrupp, nivå av omhändertagande, organisatorisk tillhörighet etc och utifrån detta bestämma utformning av verksamheten: struktur, personalsammansättning och bemanning. Detta utrednings- och planeringsarbete beräknas ta cirka två månader och under våren 2002 bör verksamheten kunna vara igång.

Socialtjänstförvaltningen avser inte att överta befintlig personalgrupp, utan inriktningen bör vara att efter beslut om verksamhetens inriktning kungöra nya anställningar.

Alternativet till att förvaltningen driver Triaden i egen regi är att driften av verksamheten upphandlas i konkurrens.

VANTÖRS STADSDELSNÄMND

PROTOKOLSSUTDRAG

2001-09-27 Nr 9/2001

§ 183

Utvärdering av boendeprojektet Triaden

Dnr 517-393/01

Förelåg i ärendet stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande 2001-09-06.

Förvaltningen presenterar en utvärdering och föreslår att projektet Triaden avslutas när den beslutade projekttiden går ut vid kommande årsskifte.

Ordföranden Kristina Alvendal m fl (m) yrkade tillsammans med ledamoten Abit Dundar (fp) och ledamoten Henrik Gustafsson (kd) bifall till ett eget förslag till beslut.

Vice ordföranden Per Sundgren (v) yrkade tillsammans med ledamoten Py Börjeson m fl (s) och ledamoten Lars Ahlqvist (mp) bifall till ett eget förslag till beslut om att återremittera ärendet.

Ordföranden yrkade avslag på förslaget till beslut om återremittering.

Ordföranden tog först upp vice ordförandens m fl förslag om att återremittera ärendet och fann att stadsdelsnämnden **beslutat** att avslå yrkandet.

Därefter tog ordföranden upp yrkandet till bifall till det av ordföranden m fl framlagda förslaget till beslut.

Stadsdelsnämnden **beslutade** enligt ordförandens yrkande följande:

1. Vantörs stadsdelsnämnd avvecklar inte Triaden vid projekttidens slut.
2. Vantörs stadsdelsnämnd hemställer hos kommunstyrelsen om att driften av Triaden övertas av staden centralt.

Därutöver anför:

Triaden är ett boende för hemlösa som behövs i Stockholm och i Vantör. Det har visat sig vara svårt att driva boendet på det sätt som var avsett. Det är dock nämndens uppfattning att detta inte är skäl nog för en avveckling av Triaden.

Förvaltningen konstaterar att det varit en övermäktig uppgift för stadsdelsnämnden att driva verksamheten. Nämnden anser därför att staden centralt bör överta ansvaret för verksamheten, där det finns en stor erfarenhet och kompetens från liknande och andra boendeformer. Nämnden hemställer därför hos Kommunstyrelsen om att så ska ske. Boende för hemlösa behövs!

Reservation:

Mot nämndens beslut reserverade sig vice ordföranden Per Sundgren (v), ledamoten Py Börjeson m fl (s) och ledamoten Lars Ahlqvist (mp) till förmån för sitt förslag till beslut att återremittera ärendet.

Därutöver anför:

Det är riktigt att Triaden startades som ett projekt i januari 2000 och att projektiden går ut till årsskiftet. Men ingen med någon kunskap om hemlöshetens problem kan ha trott att frågan skulle vara löst på några år. Tvärtom måste detta arbete bedrivas långsiktigt. Behoven kvarstår. Att problem har uppstått är inte oväntat och får inte vara en anledning till att verksamheten hastigt avvecklas. Den utvärdering som har gjorts anser vi vara otillräcklig. Det måste finnas erfarenheter från andra boenden för denna målgrupp. Vi skulle också vilja veta mer om samarbetet med andra myndigheter, t ex psykiatri. Det är alldeles uppenbart att ett fungerande samarbete mellan flera olika myndigheter är en förutsättning för att ett sådant här boende ska fungera. Framför allt kan vi inte acceptera att Triaden avvecklas utan att konkreta åtgärder presenteras för vad som ska hända med dem som idag finns på institutionen och dem utanför institutionen som uppenbart har behov av ett anständigt boende. Om det är så att Triaden är en alldeles för stor institution, vilket är möjligt, bör mer småskaliga alternativ tas fram. Vi anser också att det fortfarande finns behov av den typ av öppna verksamhet som bedrevs på Maskrosen. Att förvaltningen hävdar att beslutet om avveckling inte på något sätt är förestavat av ekonomiska skäl övertygar inte oss. Utan den ekonomiska pressen skulle detta beslut inte behöva tas utan att konkreta alternativ finns utarbetade.

Stadsdelsnämnden bör därför även i fortsättningen kräva att centrala medel tillförs för att vi på ett anständigt sätt ska kunna ta ansvaret för de hemlösa i vår stadsdel.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande är av följande lydelse.

SAMMANFATTNING

Stadsdelsförvaltningen har fått i uppdrag att innan årsskiftet återkomma till nämnden med en redovisning av hur tak över huvudet-garantin fungerat sedan den infördes samt att presentera förslag på åtgärder i det fall det finns behov av det.

Stadsdelsförvaltningens uppfattning är att det behövs en högre grad av samstämmighet mellan stadsdelen och socialjouren vid tillämpningen av garantin samt att garantin inte löser boendeproblemen för de mest utsatta hemlösa. Det behövs därför en boendeenhet inom Vantör, avsedd för stadsdelens hemlösa, för att dessa skall kunna få ett mer ordnat boende och andra grundläggande behov tillgodosedda.

Vantörs stadsdelsnämnd ansöker därför om 3 400 tkr för år 2000 ur stadens medelsreserv för åtgärder mot hemlöshet till ett boendeprojekt med en öppen mötesplats på Triaden i Hagsätra. Målgruppen är hemlösa män och par med dubbeldiagnos-problematik. Triaden kan tillgodose boendet för upp till 20 personer.

ÄRENDETS BEREDNING

Ärendet har utarbetats inom Individ- och familjeomsorgen. Gällande boendeprojektet Triaden har förändringarna för den nuvarande personalen och inrättandet av projektanställningar behandlats i samverkansgrupp inom Individ- och familjeomsorgen 1999-11-25.

BAKGRUND

Kommunfullmäktige beslutade 1999-06-23 att anta den så kallade tak över huvudet-garantin. Den innebär att hemlösa som inte själva kan ordna nattlogi och som kontaktar socialtjänsten före klockan 24.00 ska kunna få logi för natten. Garantin är ett bistånd enligt 6 b § Socialtjänstlagen. Om en person är störande, drogpåverkad eller har ett hotfullt beteende och blivit "spärrad" från ett boende gäller inte garantin.

Socialjouren har ett huvudansvar för garantin. Den hemlöse ska dock i första hand vända sig till sin egen stadsdel under kontorstid för bedömning av behovet av biståndet.

I samband med att verksamhetschef Inger Outzen gav en muntlig redogörelse för tak över huvudet-garantin på stadsdelsnämndens sammanträde den 26 augusti fick förvaltningen i uppdrag att innan årsskiftet återkomma till nämnden med en redovisning av hur garantin fungerat samt med förslag på åtgärder i det fall det finns behov av det.

STADSDELSFÖRVALTNINGENS ERFARENHETER AV TAK ÖVER HUVUDET-GARANTIN

I Vantör har förvaltningen alltid gjort ansträngningar att bistå hemlösa med behov av hjälp att ordna boende eller logi. Stadsdelsförvaltningen anser inte att garantin har medfört andra bedömningsgrunder när det gäller rätten till bistånd till logi än innan den infördes. Eftersom garantin är ett bistånd enligt 6 b § Socialtjänstlagen gör stadsdelsförvaltningen en ekonomisk och social bedömning i varje enskilt fall.

Socialjourens policy är dock att bortse från klientens egna resurser och förutsättningar att själv betala för sitt boende eller logi. Detta gäller även när stadsdelen gjort en egen prövning, utifrån klientens ekonomiska och sociala situation samt utifrån den kunskap stadsdelen har om klienten, och delgivit socialjouren beslutet. Det är inte ovanligt att en klient som fått avslag på sin begäran hos stadsdelen vänder sig till socialjouren och genom dem beviljas logi för natten.

Här behövs en högre grad av samstämmighet, vilket stadsdelen har påpekat i kontakterna med socialjouren, men som dock inte har givit resultat. Det bör inte vara så att socialjouren överprövar stadsdelens beslut och visar en större generositet om stadsdelen redan har gjort en bedömning. Socialjourens förhållningssätt skapar konflikter och undergräver stadsdelens kontakter med de berörda klienterna. Då det i detta sammanhang främst är fråga om personer som har satt i system att utnyttja garantin, trots att de har egna ekonomiska och personliga resurser att ordna sin logi, innebär det dessutom en mis sriktad användning av stadens resurser.

Sammanfattningsvis är stadsdelförvaltningens uppfattning att tak över huvudet-garantin inte är ett svar på den svåra frågan att ordna boendet för de mest utsatta hemlösa. Det handlar exempelvis om personer som är svårt somatiskt sjuka och inte kan köa utanför ett härbärge, eller om dem som är "spärrade" på grund av sitt beteende. För att lösa boendeproblemen för dessa grupper har garantin inte spelat någon roll och andra lösningar måste skapas för att tillgodose behoven.

FÖRSLAG PÅ ÅTGÄRDER

Triaden - en boendeenhet inom Vantör för hemlösa

Sedan 1998-06-01 förhyr Vantörs stadsdelsförvaltning fastigheten Tjårdalen av Locum, landstingsfastigheter. I denna fastighet, benämnd Triaden, och belägen på Porlabacken 38- 40 i Hagsåtra, har tidigare bedrivits behandlingsverksamhet för missbrukande mödrar under namnet Moringen. Därefter har i fastigheten bedrivits ett akut- och utredningshem för barn, ungdomar och familjer i stadens regi under namnet Triaden fram till årsskiftet 1997- 98.

Avsikten med förhyrningen är att fastigheten från 2000-01-01 ska utgöra grunden för stadsdelens arbete med att skapa boendelösningar för stadsdelens hemlösa.

Föreliggande förslag utgår från den samverkan som bedrivs mellan Stiftelsen Hotellhem i Stockholm och Vantörs stadsdelsnämnd sedan 1998 och som har utökats från och med maj månad 1999 då träfflokalen Maskrosen samlokalisades inom

och med maj månad 1999 då träfflokalen Maskrosen samlokaliseras inom Triaden. Ett gemensamt arbets- och förhållningssätt till den gemensamma målgruppen har utvecklas kontinuerligt inom nuvarande Triaden inför stadsdelens planerade övertagandet den 1 januari år 2000.

Vantör har under hösten beviljats 2 000 tkr från stadens centralt avsatta medel för hemlöshet avseende 1999. I det tjänsteutlåtande som förelades nämnden för beslut 1999-06-17 planerades boendeprojektet ske i samverkan med Farsta stadsdelsnämnd. Under hösten har dock Farsta beslutat att inte delta i projektet.

Målsättning och målgrupp

Målsättningen med Triaden är att stadsdelen ska kunna erbjuda ett boende för de personer med dubbeldiagnosproblematik som idag inte har ett eget boende och som inte heller omfattas av stadens tak över huvudet-garanti då de ofta är utspärrade på grund av hot och våld eller pågående missbruk eller, som av andra skäl inte klarar de boendeformer som idag kan erbjudas. Då olöst hemlöshet till största del sammanhänger med psykiska störningar och svårigheter, i kombination med en missbruksproblematik, har Triadens verksamhet planerats för att i första hand erbjuda ett boende för denna målgrupp. De boende kommer företrädesvis att utgöras av hemlösa män och par med dubbeldiagnosproblematik. En majoritet av dessa är i dag hänvisade till tillfälliga jour- eller härbärgesplatser. Boende för par med denna problematik är idag mycket svårt att tillgodose. Hemlöshetsproblematiken ska dock ses som det primära, missbruk eller psykisk störning behöver inte alltid föreligga, dock kommer långtidssjuka med enbart psykisk problematik inte att passa i detta boende. Ett samarbete mellan Triadens mötesplats och psykiatrins träfflokaler Asken och Valbo och Angelägesplatsen vänder sig enbart till hemlösa inom Vantörs stadsdelsnämnd.

Totalt kan Triaden bereda boende för cirka 20 personer.

Syftet med boendeprojektet Triaden är också öka att kunskaperna om målgruppen och att utarbeta arbetsmetoder och stärka kompetensen i stadsdelen samt att utveckla den interna och externa samverkan kring de boende.

Organisation

Triaden skall drivas som ett boendeprojekt under ett år och skall fortlöpande följas upp och utvärderas inom ramen för Missbrukssektionens verksamhetsuppföljning.

Med utgångspunkt från dagens personalgrupp på Triaden/Maskrosen, som består av 5 anställningar på Triaden och 4 anställningar på Maskrosen, har bedömning gjorts att en utökning med 2 anställningar i kombination med en effektiv schemaläggning skulle göra det möjligt för 11 heltidsanställningar att kunna svara för en boendeenhet med en öppen mötesplats. Triaden får då en personalbemanning dygnet runt och den öppna mötesplatsen kan hålla öppet måndag-fredag.

Sektionschefen på Missbrukssektionen inom Individ- och familjeomsorgen kommer att ha ledningsansvaret för verksamheten. En socialsekreterare/ behandlingsassistent med samordnarfunktion kommer att ha ansvar för det direkta dagliga arbetet inom boendet och mötesplatsen samt för samordningen av verksamheten. Verksamheten förutsätter dessutom ett nära samarbete med främst Missbrukssektionen och med psykiatriverksamheten inom handikappomsorgen i Vantör. Dessutom måste en utökad samverkan ske med landstinget. Detta gäller främst med den psykiatriska områdespsykiatrin och med beroendevården inom landstinget, men även med primärvården.

Boendeform

Triaden som för närvarande har 19 platser för boende på en yta av 969 kvm, bedrivs i nuläget i form av ett HVB-boende. HVB innebär ett boende i vård och behandling under tillsyn av länsstyrelsen. Hotellhem debiterar placerande stadsdel 370 kr/ dygn. De boende betalar själva 140 kr/ dygn för sitt boende och för mat.

När stadsdelsförvaltningen tar över verksamheten den 1 januari 2000 kommer boendet i stället att ske med stöd av hyreslagen. HVB-tillstånd krävs inte för verksamhet i egen regi. Triaden kommer att drivas som en boendeenhet där hemlösa kommer att erbjudas ett boende enligt ovan, grundat på en överenskommelse och formaliserat i ett särskilt boendekontrakt mellan förvaltningen och klienten på samma sätt som verksamheten med försöks- och träningslägenheter. Boendet är att betrakta som ett bistånd under en begränsad tid.

I enlighet med en upprättad överenskommelse i samband med biståndsbeslutet kommer enkelrum med enkel standard, eller de fullständiga lägenheter som finns inom Triaden, att hyras ut. Kontrakten kommer att upprättas med en dags ömsesidig uppsägningsfrist och med en förlängningsfrist på 14 dagar. Hyresgästen får inte upplåta eller överlåta hyresrätten. Med undantag för de lägenheter som kommer att upplåtas för jourboende, kommer hyresnämndens godkännande gällande avstående av besittningsrätt att sökas.

Boendetiderna kommer att variera. Om möjlighet finns kommer även behov av jourboende att tillgodoseas, från enstaka natt upp till cirka 14 dagar. Jourboendet kan sedan leda till ett mer varaktigt boende inom Triaden. Boendetiderna i övrigt är tänkt att vara från cirka en månad upp till cirka två år. Avsikten är att de boende ska ges förutsättningar att klara ett försöks- och träningsboende utanför Triaden. För detta krävs fortsatt stöd från stadsdelens övriga verksamheter och Triadens öppna verksamhet i form av hembesök och besök på Triadens mötesplats.

Arbetsätt

Avsikten med Triaden är inte att inleda traditionella behandlingsplaneringar utan mer att på en lågtröskelnivå skapa förutsättningar för ett drägligt liv med i första hand ett ordnat och stabilt boende. För en del kan detta naturligtvis på lite längre sikt utgöra

grund för en mer långtgående rehabilitering. Drogfrihet kommer inte att vara ett krav, men droganvändning inom Triaden kommer inte att vara tillåtet. Hot och våld eller kriminalitet inom Triaden eller ett alltför destruktivt drogande, kan utgöra grund för avbrytande av boendet.

Personalen ska ge de boende ett individuellt utformat stöd med kontaktmannaskap grundat på den särskilda överenskommelse som upprättats. I förekommande fall i samarbete med psykiatri, beroendevård och primärvård.

Triadens mötesplats utformas som en naturlig väg in i huset och ett stöd på väg ut i eget boende. Mötesplatsen kommer liksom nuvarande Maskrosen att vara öppen måndag–fredag och erbjuda frukost och lunch till självkostnadspris.

Personal

Behovet av personal har med hänsyn till målgruppen beräknats till 11 anställningar plus en sektionschef. Behovet har bedömts med stöd av personal med utbildning och erfarenhet av socialt arbete med målgruppen. För att integrera nuvarande Maskrosen med boendet på Triaden görs bedömningen att verksamheten behöver bemannas jämt fördelat över veckans alla dagar och över en längre tid på dagen. Triaden behöver även vara bemannad på nätterna.

Maskrosens nuvarande personal föreslås bli schemalagda för att motsvara dessa krav.

Socialsekreteraren har huvudansvar för att arbeta med dokumentation och utredningsarbete med klientgruppen. I möjligaste utsträckning avser förvaltningen att flytta över och samordna ansvaret för handläggningen gällande personer som bor på Triaden från socialsekreterarna på missbruks- och områdessektionerna till socialsekreteraren på Triaden.

Socialsekreteraren/ behandlingsassistenten med samordnaransvar får ett huvudansvar för att hålla ihop den dagliga verksamheten samt ett visst personalansvar. Av behandlingsassistenterna arbetar fyra på schema med sovande jour. Två svarar för kontinuerlig nattbemanning och en arbetar schemalagd måndag- söndag tillsammans med en schemalagd boendestödjare.

För verksamheten innebär denna planering att 3 personer alltid är i tjänst under dagtid måndag-fredag och 2 personer under helgerna. Genom den särskilda nattpersonalen kan Triaden på ett bättre sätt fullfölja individuella överenskommelser och se till att dessa efterlevs på natten. De boende kan även ges ett bättre stöd nattetid.

Projektbudget

Triaden år 2000

Befattning	Lön/ mån heltid	Personal- kostnad totalt	Schema
Sektionschef	24 300	439 289	dagtid, mån-fre
Soc sekr/ samord	20 000	376 908	schema, mån-sön tjänsgröning var 4:e helg
Beh ass	16 000	365 377	schema, mån-sön arbetspass med sov jour
Beh ass	16 000	365 377	schema, mån-sön arbetspass med sov jour
Beh ass	16 000	365 377	schema, mån-sön arbetspass med sov jour
Beh ass	16 000	365 377	schema, mån-sön arbetspass med sov jour
Beh ass	16 000	365 377	nattschema
Beh ass	16 000	365 377	nattschema
Beh ass	14 700	282 956	schema, mån-sön tjänsgröning var 4:e helg
Soc sekr	18 608	352 232	schema, mån-sön tjänsgröning var 4:e helg
Boendestöd	14 400	277 638	schema, mån-sön tjänsgröning var 4:e helg
Kock	12 000	220 035	dagtid, mån-fre
Personalpool	16 000	306 001	efter behov
Personal	216 008	4 447 321	
Lokalhyra		559 000	
Larm		60 000	
Livsmedel		50 000	
Lokal adm		30 000	
Inventarieunderhåll		30 000	
Handledning/utbildning		80 000	
Kostnader		5 256 321	
Intäkter mat		-50 000	
Intäkter hyror		-300 000	
Egen finansiering		-1 500 000	
Ofinansierat		3 406 321	
Åskade medel		3 400 000	

Egen finansiering

I de beräkningar som gjort på Missbrukssektionen, med utgångspunkt från placeringar under 1999, görs bedömningen att sektionen kommer att kunna reducera kostnader för institutionsplaceringar för målgruppen med motsvarande 3600 vårdygn á 400 kr vilket motsvarar 1 500 tkr.

Grannsamverkan och information

Invånarna i Vantör har i olika sammanhang informerats om verksamheten vid Triaden. Genom ett ärende 1999-06-17 förankrades planerna i stadsdelsnämnden. Frågor om Triaden har dessutom kommit upp på de öppna sammanträdena under året.

Vid stadsdelskonferens i Hagsåtra Folkets hus 1999-04-08 informerade stadsdelsförvaltningen allmänheten om Triaden och Maskrosen. Efter det att Maskrosen flyttade till Triaden 1999-05-17 tog stadsdelsförvaltningen kontakt med företagarföreningen och med närpolis. Hem och Skola-föreningens ordförande har informerats efter att ha efterfrågat information. Ett Öppet Hus anordnades på Triaden den 7 oktober och därefter följde information i tidningen Mitt i Söderort och lokal affischering. Information gavs även på nästa stadsdelskonferens i Hagsåtra Folkets Hus 1999-10-21. Det Öppna Hus mötet på Triaden följdes upp på Informationsmötet 1999-11-18. Informationen spreds även denna gång via tidningen mitt i Söderort och lokal affischering. Som framförts från de boende i området har bestått i en oro att Triadens verksamhet gjort att Hagsåtra fått en ökad belastning av missbrukare och att detta i sin tur har medfört en ökning av antalet inbrott i närområdet. Främst anses störningarna ha bestått i ett stort antal bilinbrott och så kallad "slangning" av bensin samt ett ökat antal inbrott i källare. Ett annat stort problem som framförts är en ökad trafik av skrotbilar som körs av missbrukare. Man har även pekat på en ökning av trafiken till fastigheten Triaden och personer som bor i närheten upplever detta som starkt störande. Det har även påpekats att området runt Triaden har blivit nedskräpat. En del upplever olust och rädsla över att tvingas möta de personer som man uppfattar kommer från Triaden eller är besökare på Maskrosen. Kritiken har sammanfattningsvis bestått i att man tycker det är olämpligt att placera verksamheten så centralt och så nära boplatserna. Även positiva reaktioner har framförts om att stadsdelen ordnar ett boende för de hemlösa, bland annat från Hyresgästföreningen i området.

Informationsmötena på Triaden har haft representation från politiker och tjänstemän. Närpolisen har medverkat vid båda tillfällena. Närpolisen har uttryckt ett stöd för verksamheten. Inga belägg finns för att Triadens verksamhet har ökat brottsligheten i området. Polisen har fått kritik, framförallt för att inget görs åt biltrafiken där missbrukare framför fordon, ofta utan körkort och med bilar som ofta är obebodda. Förvaltningens inställning till kritiken är att lyssna till de problem som allmänheten upplever hänga samman med Triaden och försöka åtgärda dessa i så stor utsträckning som möjligt. Under oktober infördes därför ett generellt besöksförbud till boende på Triaden. Då personalbemanningen i Triadens nuvarande form är låg, med endast en sovande jour på nätterna, har det tidigare förekommit en hel del trafik, främst på kvällar och nätter, till och från fastigheten. Genom besöksförbudet har denna trafik begränsats. En bom nere vid uppfarten har diskuterats, men då säkerheten för personalen då inte kan garanteras har detta förslag inte genomförts.

Förvaltningen avser att genom de ovan beskrivna förutsättningarna för ett boende på Triaden skapa bättre förutsättningar för ett boende i harmoni med omgivningen.

Den öppna verksamheten på Triaden kommer att begränsas till personer som är väl kända eller där personalen får till uppgift att lära känna målgruppen. Förvaltningen är medveten om att det fortfarande finns vissa problem nattetid men genom att vi från den 1 januari kommer att ha tjänstgörande nattpersonal och att mötesplatsens och boendepersonalen är densamma, så kommer vi tillrätta med återstående problem. Målsättningen är att Triaden inte ska skapa problem för invånarna och enligt ett förslag på informationsmötet den 18 november avser förvaltningen att inbjuda till en sammansatt grupp av boende och personal som fortlöpande träffas för att lösa eventuella problem. Regelbundna informationsmöten kommer också att hållas.

STADSDELSFÖRVALTNINGENS SYNPUNKTER

Sammanfattningsvis är förvaltningens uppfattning att satsningen på tak över huvudetgarantin inte är en tillräcklig åtgärd för att lösa stadens hemlöshetsproblematik och att det i Vantör behövs ett komplement i form av en boendeenhet avsedd för stadsdelens mest utsatta hemlösa.

Förutom att erbjuda ett boende kommer möjligheten till en mer samordnad planering som den på Triaden att kunna ge ett bättre framtida utnyttjande av gemensamma resurser.

Målet är en ökad kunskap om målgruppen hemlösa och en bättre uppföljning av våra insatser. Även om den enskilda socialsekreteraren gör stora insatser, saknas idag en enhet där socialsekreteraren är direkt delaktig och kan påverka utformningen av ett boende.

Det särskilda så kallade dubbeldiagnosprojektet som bedrivits i stadsdelen sedan 1996, och som nu under hösten avslutas med en individuell utvärdering, kan här få en naturlig fortsättning. I samband med detta projekt har fyra socialsekreterare/biståndshandläggare genomgått en av landstinget anordnad uppdragsutbildning för personal med samordnande roll för personer med dubbeldiagnosproblematik. Triadens verksamhet kommer att vara i stort behov av ta tillvara de kunskaper och insikter som denna personalgrupp fått genom denna utbildning.

Triaden har också till avsikt att medverka till att uppfylla de politiska mål som staden ställt upp genom att bidra till att antalet hemlösa nedbringas. En stor del av detta ansvar har tidigare legat på byrån för bostadslösa. Genom politiska beslut har dock en förskjutning av ansvaret skett ut till stadsdelarna. Detta har bland annat uttryckts genom de nya riktlinjerna för ansvarsfördelningen mellan stadsdelarna och byrån för bostadslösa. Det är rimligt att en motsvarande ekonomisk omfördelning görs inom staden.

Vantör saknar idag egna ekonomiska förutsättningar till annat än att kunna erbjuda den enskilde klienten tillfälliga boendalternativ som att gå från härbärge till härbärge. Förutsättningen för att stadsdelen skall kunna driva Triaden är alltså att stadsdelen beviljas medel ur stadens centrala medelsreserv.